

מרכז המידע למודיעין ולטרור
על שם אלוף מאיר עמית
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

במוקד אירועי השבוע:

- ✓ קריאת תיגר נוספת על המנהיג העליון: איש-דת רפורמיסטי בכיר טוען, כי ח'אמנהאי חורג מסמכויותיו.
- ✓ כבר לא טסים בזול: מחירי הטיסות הפנימיות עלו ב-30 אחוזים.
- ✓ תעשיית הקולנוע האיראנית נגד משרד ההכונה האסלאמית.
- ✓ מי מבקש לפגוע ברופאים איראנים?
- ✓ תמונות השבוע: כוחות ביטחון הפנים מתרגלים התמודדות עם מהומות.

קריאת תיגר נוספת על המנהיג העליון: איש-דת רפורמיסטי בכיר טוען, כי ח'אמנהאי חורג מסמכויותיו

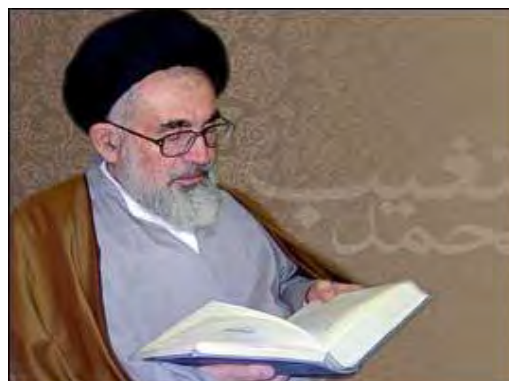
איש הדת הבכיר, איתאללה עלי-מחמד דסתע'יב (Ayatollah Ali-Mohammad Dastgheib), המזוהה עם הזרם הרפורמיסטי, פירסם לאחרונה באתר הרשמי שלו (www.dastgheib.com) פסק הלכה הקורא תיגר על פרשנות המשטר לתפישת שלטון חכם ההלכה (ולאית-י פקיה, Velayat-e Faqih) הנהוגה באיראן מאז המהפכה האסלאמית.

בתשובה לשאלתה הלכתית בנוגע לתפישה זו קבע איש הדת הבכיר, כי יש להבחין בין שלטון מוחלט של חכם ההלכה לבין שליט חכם ההלכה הממונה על-ידי מועצת המומחים. לדבריו, רק

במקרים מסוימים, כמו במקרה של מכונן המהפכה האסלאמית, איתאללה ח'מיני, יכול אדם אחד לשמש גם כשליט חכם ההלכה וגם כשליט חכם הלכה מוחלט. איש דת שיעי בכיר יכול לשמש כשליט חכם הלכה מוחלט רק אם הוא מוכר כבעל סמכות דתית של מקור חיקוי (מרג'ע-י תקליד, Marja'-e Taqlid). במקרה כזה הוא נהנה מסמכות אלוהית ויש בידיו סמכויות נרחבות לנהל את ענייני המדינה בתור ממלא-מקומו של האמאם הנעלם. לעומתו, שליט חכם ההלכה, שמונה לתפקיד על-ידי מועצת המומחים בהתאם לחוקה ולא מתוקף סמכותו הדתית, מוגבל בסמכויותיו ורשאי רק לתאם בין שלוש רשויות השלטון במדינה ולמנוע הפרת זכויות האזרחים מצד רשויות אלה. אין לו כל סמכות ביחס לעם ואין לו זכות להתערב בענייני האזרחים. יצוין, כי המנהיג העליון הנוכחי, עלי ח'אמנהאי, לא הוכר כמקור סמכות דתית (מרג'ע-י תקליד) לאחר מותו של ח'מיני בשנת 1989, ופסק ההלכה שהוציא דסתע'יב מבטא, איפוא, קריאת תיגר על סמכויותיו הנרחבות כמנהיג.

בהמשך פסק ההלכה מתח דסתע'יב ביקורת קשה על מועצת המומחים וטען, כי תפקידה אינו מסתכם במינוי מנהיג עליון ובאישורו. היא אמורה לסייע בפתרון הבעיות הניצבות בפני האזרחים ולוודא שזכויותיהם נשמרות. אין זה ראוי, קבע איש הדת הבכיר, שהמועצה תבחר במנהיג ולאחר מכן תהפוך לגוף המציית לו, כיוון שבכך יש משום סטייה מדרכה ובגידה באחריותה כלפי האל והאזרחים.

איתאללה דסתע'יב הפך בשנה האחרונה לאחד מאנשי הדת הבכירים הביקורתיים ביותר כלפי המשטר בראשות ח'אמנהאי. במהלך כינוס מועצת המומחים לאחר הבחירות לנשיאות דרש דסתע'יב מהמועצה לחקור את התנהלות ראשי השלטון במהלך הבחירות והמהומות, שפרצו בעקבותיהן, ולזמן את ראשי האופוזיציה הרפורמיסטית כדי להציג את טענותיהם. בחודש שעבר סירב דסתע'יב להשתתף בכינוס עתי של מועצת המומחים. ימים ספורים לאחר מכן הותקף ביתו על-ידי קבוצה של תומכי הממשלה. אתר האינטרנט של דסתע'יב – כמו גם אתרי האינטרנט של שני אנשי הדת הרפורמיסטים הבכירים, איתאללה יוסף צאנעי (Yousef Sane'i) ואיתאללה אסדאללה ביאת זנג'אני (Asadollah Bayat Zanjani), נחסמו השבוע על-ידי השלטונות.

מקור התמונה: האתר הרשמי של דסתע'יב

יוזכר, כי בחודש שעבר שלח מהדי כרובי (Mehdi Karoubi), ממנהיגי האופוזיציה הרפורמיסטית, מכתב חריף ליו"ר מועצת המומחים, עלי-אכבר האשמי רפסנג'אני, בו דרש להגביר את פיקוח

המועצה על המנהיג העליון ועל הגופים שתחת אחריותו הישירה והדגיש, כי המועצה מוסמכת בהתאם לחוקה לפקח על המנהיג העליון ואף להעבירו מתפקידו במקרה שמצאה אותו בלתי-כשיר לבצע את משימותיו.

בתוך כך דיווחו השבוע כמה אתרי חדשות המזוהים עם האופוזיציה הרפורמיסטית, כי ח'אמנהאי נאלץ לבטל את ביקורו המתוכנן בעיר קום בה נמצא מרכז הממסד הדתי באיראן, לאחר שכמה מבכירי אנשי הדת השיעים סירבו לקבל את פניו. על-פי דיווח זה, היה ח'אמנהאי אמור לבקר בימים הקרובים בעיר ולקראת ביקורו פנתה לשכתו לאנשי הדת הבכירים בבקשה לקדם את פניו או לכל הפחות להשתתף בדרשה הדתית, שבכוונתו לשאת במהלך הביקור. לאחר שפניה זו נענתה בשלילה מצד כמה מבכירי אנשי הדת, הוחלט לדחות את הביקור (ג'רס, 2 אוקטובר). סוכנות הידיעות "פארס" דיווחה, לעומת זאת, מפי דרשן תפילות יום השישי בקום, מחמד סעידי (Mohammad Sa'idi), כי ביקורו של ח'אמנהאי בעיר יתקיים בעתיד הקרוב וכי הוא צפוי להתקבל בברכה על-ידי תושבי העיר, אנשי הדת ותלמידי המכללה הדתית (פארס, 2 אוקטובר).

כבר לא טסים בזול: מחירי הטיסות הפנימיות עלו ב-30 אחוזים

סגן שר התחבורה וראש ארגון התעופה האזרחית, רזא נח'ג'ואני (Reza Nakhjavani), הודיע השבוע, כי מועצת התעופה העליונה החליטה להיענות לדרישות חברות התעופה האיראניות ולהעלות את מחירי הטיסות הפנימיות ב-30 אחוזים. הוא ציין, כי העלאת המחירים נדרשת על מנת לצמצם את הפער בין המחיר אותו משלמים הנוסעים לבין עלותן הריאלית של הטיסות. בהודעה, שפרסם ארגון התעופה האזרחית, נאמר, כי העלאת המחירים תאפשר לחברות התעופה לשפר את איכות המטוסים ואת איכות השירות הניתן לנוסעים.

מנהל אחת מסוכנויות התעופה באיראן מסר בעניין זה, כי לא מן הנמנע, שבזמן הקרוב יועלו שוב מחירי הטיסות בעקבות העלאת מחירי הדלק הצפויה כתוצאה מיישום הרפורמה במדיניות הסובסידיות (פארס, 3 אוקטובר).

בעקבות העלאת מחירי כרטיסי הטיסה תעלה, למשל, טיסה מטהראן לאצפהאן 45,800 תומאן (כ-45 דולרים); טיסה מטהראן לבושהר תעלה 69,000 תומאן; טיסה מטהראן לתבריז תעלה 49,200 תומאן; וטיסה מטהראן למשהד תעלה 66,100 תומאן (פארס, 5 אוקטובר).

העלאת מחירי הטיסות, קריקטורה מתוך האתר: ח'בר אונליין, 5 אוקטובר

סוכנות הידיעות מהר מתחה השבוע ביקורת על ההחלטה להעלות את מחירי הטיסות באופן משמעותי והטילה ספק בחוקיותה. לטענת מהר, התקבלה ההחלטה עוד בטרם יושמה הרפורמה במדיניות הסובסידיות הצפויה בשבועות הקרובים ובטרם התבהרה פרשת העלאתם הבלתי-חוקית של מחירי הטיסות על-ידי חברות התעופה האיראניות בשנת 2008. עוד ציינה סוכנות הידיעות, כי לאחרונה העביר הנשיא אחמדינז'אד את הסמכות להעלות מחירים מידי הגופים הממשלתיים השונים לידי המטה הממשלתי לשינוי כלכלי המטפל ברפורמה במדיניות הסובסידיות. סגן שר המסחר, מחמד-עלי זיע'מי (Mohammad-Ali Zeyghami) התייחס לעניין זה בראיון, שהעניק למהר, ואמר, כי לנוכח רגישות הנושא צפויה הממשלה לקיים דיון מיוחד בהחלטה להעלות את מחירי הטיסות. הוא הדגיש, עם זאת, כי מועצת התעופה העליונה מוסמכת לקבל החלטה בנוגע להעלאת המחירים (מהר, 4 אוקטובר).

גם האתר תאבנאכ, המזוהה עם הזרם השמרני-הפרגמאטי, מתח ביקורת על ההחלטה להעלות את מחירי הטיסות ב-30 אחוזים והלין על כך, שאף גורם ממשלתי רשמי לא הודיע, האם ההעלאה הנוכחית נובעת מהרפורמה במדיניות הסובסידיות או שמא צפויה העלאה נוספת בעקבות יישום הרפורמה. היומון הדגיש, כי האזרחים העושים שימוש בטיסות הפנימיות משתייכים למעמד הביניים והם עושים שימוש בטיסות אלה בלית ברירה לנוכח תשתית הרכבות הלקויה, שאינה מאפשרת להגיע במהירות ממחוזות מרוחקים ברחבי איראן למרכז המדינה בדרך אחרת. ההחלטה להעלות את מחירי הטיסות, נכתב בתאבנאכ, יקשה מאוד על חייהם של אזרחים רבים, ובהם עובדי מדינה וסטודנטים (תאבנאכ, 5 אוקטובר).

בשנים האחרונות דרשו חברות התעופה האיראניות מהממשלה במספר הזדמנויות להעלות את מחירי הטיסות הפנימיות בטענה, שאלה כמעט ולא השתנו מאז אושרו על-ידי המג'לס לפני כשש שנים. לנוכח התנגדות הממשלה להעלאת המחירים נאלצו החברות לפגוע באיכות השירות הניתן לנוסעים בטיסות הפנימיות.

במקביל להעלאת מחירי הטיסות הודיעה השבוע הנהלת הרכבת על העלאת מחירי הנסיעה ברכבות בסקטור הפרטי בשיעור חד של 30 עד 40 אחוזים (מהר, 4 אוקטובר).

תעשיית הקולנוע האיראנית נגד משרד ההכוונה האסלאמית

עימות חריף פרץ בימים האחרונים בין בכירי תעשיית הקולנוע האיראנית לבין משרד ההכוונה האסלאמית. העימות החל בעקבות פסטיבל הקולנוע השנתי ה-14, שהתקיים ב-16 בספטמבר ב"בית הקולנוע" בטהראן. בטקס שנערך במסגרת הפסטיבל הוענק פרס במאי הקולנוע הטוב ביותר לשנה זו לאצער' פרהאדי (Asghar Farhadi), על סרטו "בנוגע לאלי" (About Elly). הסרט מספר את סיפורה של שדכנית איראנית המזמינה מורה בשם אלי לחופשה לחופי הים הכספי בתקווה לשדך לה בחור גרוש, ששב לאיראן לאחר שהות בגרמניה. את דמותה של השדכנית מגלמת כוכבת הקולנוע גולשיפתה פראהאני (Golshifteh Farahani), שעוררה בשנת 2008 סערה-רבתי באיראן בשל השתתפותה במותחן ההוליוודי גוף השקרים בכיכובם של ליאונדרו דיקרפיו וראסל קרואו.

בנאום התודה שלו לרגל קבלת הפרס מתח פרהאדי ביקורת על מדיניות השלטונות בנושאי תרבות וקולנוע והביע תקווה, כי המצב הפוליטי באיראן יתפתח באופן שיאפשר בעתיד לאנשי קולנוע איראנים המתגוררים כיום מחוץ למדינה לשוב לארצם ולחדש את פעילותם האומנותית לצד יוצרי קולנוע החיים באיראן אך מוגבלים ביכולתם לייצר סרטים.

בנוסף לדבריו המתריסים של פרהאדי עוררה את זעמם של השלטונות גם הופעתן בטקס של במאית הקולנוע, רח'שאן בני-אעתמאד (Rakhshan Bani E'temad), ושל בתה השחקנית, באראן כות'רי (Baran Kowsari), שהגיעו לטקס כשהן עונדות צמיד וצעף בצבע ירוק, סמל האופוזיציה הרפורמיסטית.

בעקבות הטקס מתח שר ההכוונה האסלאמית, מחמד חסיני (Mohammad Hosseini), ביקורת חריפה על ראשי תעשיית הקולנוע והזהיר מפני מעורבות אנשי תרבות, אומנות וקולנוע בעניינים פוליטיים. במסיבת עיתונאים, שכינס השר, אמר חסיני, כי אין זה ראוי ששנה לאחר הבחירות יופיע מישהו כשהוא עונד צמיד ירוק על הבמה. הוא גינה את ניסיונם של חלק מאנשי הקולנוע להחיות את "התנועה הירוקה המתה" והגדיר ניסיון זה כחסר משמעות. בהתייחסו לדבריו של פרהאדי במהלך הטקס אמר חסיני, כי הציפייה, שגורמים אנטי-מהפכניים ישובו לאיראן ושהשלטונות יפרשו לכבודם שטיח אדום, מעידה על כך, שאין מדובר בעניין קולנועי גרידא. הבעיה, אמר השר, היא עם אלה המבקשים לערער באופן שיטתי על הערכים האסלאמיים (מהר, 2 אוקטובר).

פסטיבל הקולנוע השנתי ב"בית הקולנוע" בטהראן, 16 ספטמבר

משרד ההכוונה לא הסתפק בדברי השר ובשבוע שעבר הודיע סגנו לענייני קולנוע, ג'ואד שמקדרי (Javad Shamaqdari), כי המשרד החליט לשלול מפרהאדי את הרישיון להפקת סרטו החדש. שמקדרי מתח ביקורת חריפה על דברי פרהאדי ואמר, כי הוא מבקש להתנצל בפני משפחות החללים, ששפכו את דמם למען המהפכה האסלאמית, על האופן שבו התנהל פסטיבל הקולנוע השנתי (איסנ"א, 2 אוקטובר).

בתגובה לדברי שמקדרי שלח מנהל "בית הקולנוע", מחמד-מהדי עסגרפ'ור (Mohammad Mehdi Asgarpour), מכתב חריף לשר ההכוונה האסלאמית בו תקף את השר ואת סגנו על אופן ניהול ענייני המשרד. הוא האשים את השר, כי אינו מודע למצב האומנות והקולנוע במדינה ואינו שולט בנושאים שתחת אחריותו. הוא הדגיש את נאמנותו למהפכה האסלאמית ואמר, כי הוא מוכן להשוות את תרומתו למדינה מאז המהפכה האסלאמית לזו של השר. הוא תקף בחריפות גם את שמקרדי וכינה את דבריו "היסטריים". לדבריו, מהווים דברי סגן השר ניסיון לחפות על כישלונותיו בקידום תעשיית הקולנוע (איסנ"א, 1 אוקטובר). מכתבו של עסגרפ'ור הוביל לתגובה נוספת מצד שמקדרי, שהאשים את ראשי "בית הקולנוע" בהפיכתו ל"חדר מלחמה", שנועד לקדם מטרות פוליטיות במקום לקדם את האינטרסים של תעשיית הקולנוע. מכתבו של מנהל "בית הקולנוע", טען שמקדרי בתגובתו, נכתב בשפה המאפיינת את זו ששימשה את הגורמים האנטי-מהפכניים לאחר המהפכה האסלאמית (מהר, 2 אוקטובר).

בעקבות העימות החריף בין עסגרפ'ור לבין בכירי משרד ההכוונה חתמו השבוע למעלה מ-160 אנשי קולנוע איראנים על מכתב תמיכה במנהל "בית הקולנוע" (אפתאב, 5 אוקטובר).

מי מבקש לפגוע ברופאים איראנים?

פצצת הולם התפוצצה ביום שלישי בבית-החולים אל-קדיר (Al-Ghadir) במזרח-טהראן. הפצצה הוטמנה במסדרון קומת הכניסה של בית-החולים וכתוצאה מן הפיצוץ נגרם נזק קל למקום, אך לא היו נפגעים. כוחות ביטחון הפנים, שהגיעו למקום הפיצוץ, עצרו חשוד אחד במעורבות אפשרית באירוע (סוכנויות הידיעות, 5 אוקטובר).

הפיצוץ בבית-החולים בטהראן ארע כשבועיים בלבד לאחר ששני רופאים מטהראן נורו ונהרגו בנסיבות מסתוריות. ב-21 בספטמבר נהרג ד"ר עבד אל-רזא סודבח'ש (Abdol-Reza Soudbakhsh) מחוץ למשרדו בטהראן. יום למחרת נהרג מנתח הלב מטהראן, ד"ר עילאם-רזא סראבי (Gholam-Reza Sarabi). זמן קצר לאחר מותו נעצרו שני חשודים במעורבות במעשה. השניים הודו ברציחתו וטענו, כי ביצעו את הרצח ממניעים אישיים. ימים ספורים לאחר מכן התאבד בנסיבות שאינן ברורות בהמאן כרימי (Bahman Karimi), אביו של אחד החשודים ברצח, לאחר שניסה לטענת הרשויות להימלט מכוחות ביטחון הפנים, שביקשו לעצרו בחשד למעורבות ברצח.

הלוויית ד"ר עילאם-רזא סראבי

לאחר מותם של שני הרופאים שללו בכירים איראנים, ובהם סגן שר הפנים, עלי עבדאללהי (Ali Abdollahi); יו"ר ועדת המג'לס לביטחון לאומי ולמדיניות חוץ, עלאא' אל-דין ברוג'רדי (Alaeddin Boroujerdi); ובכיר במשטרת טהראן, עבאס-עלי מחמדיאן (Abbas-Ali Mohammadian) קשר כלשהו בין שני המקרים או אפשרות, כי מקרי הרצח קשורים למניעים פוליטיים (מהר, 26 ספטמבר). גורמים הקשורים לאופוזיציה הרפורמיסטית, לעומת זאת, רמזו, כי מותם של הרופאים – או לפחות של אחד מהם – עשוי להיות קשור למניעים כאלה. האתר ג'רס, המזוהה עם מנהיג האופוזיציה הרפורמיסטית, מיר-חסין מוסוי, דיווח, כי ד"ר סודבח'ש היה אחראי לטיפול בעצירים הפוליטיים במתקן הכליאה כהריזק (Kahrizak), בו מצאו לפחות שלושה מעצורי המהומות, שפרצו לאחר הבחירות לנשיאות בשנה שעברה, את מותם.

המתקן נסגר ביולי 2009 בהנחיית המנהיג העליון, לאחר השלטונות נאלצו להודות, כי כמה עצירים עונו והוכו על-ידי סוהרים במתקן. בין העצורים, שמצאו את מותם במתקן, היה גם בנו של יועצו הבכיר של מפקד משמרות המהפכה לשעבר, מחסן רזאאי' (Mohsen Reza'i). על-פי דיווח "ג'רס", סירב ד"ר סודבח'ש להיענות לדרישת המכון לרפואה משפטית לקבוע, כי מותם של העצירים הפוליטיים נגרם כתוצאה משבץ מוחי, וקבע, כי מותם נגרם כתוצאה ממכות. עוד דיווח האתר, כי הרופא נורה ונהרג יום אחד בלבד לפני שהיה אמור לצאת מאיראן (ג'רס, 30 ספטמבר). מפקד כוחות ביטחון הפנים, אסמאעיל אחמדי-מקדם (Esmail Ahmadi-Moqaddam), הכחיש בעקבות טענות אלה כל קשר בין מותו של הרופא לבין פרשת מתקן הכליאה "כהריזק".

תמונות השבוע: כוחות ביטחון הפנים מתרגלים התמודדות עם מהומות

Photo : Mohammad Hassanzadeh

FARS NEWS AGENCY

MEHR

MEHR

MEHR

FARS

Photo : Mohammad Hassanzadeh

FARS NEWS AGENCY